

Kozom e vaccine arakhen?

Sar te arakhados katar o Kovid 19?

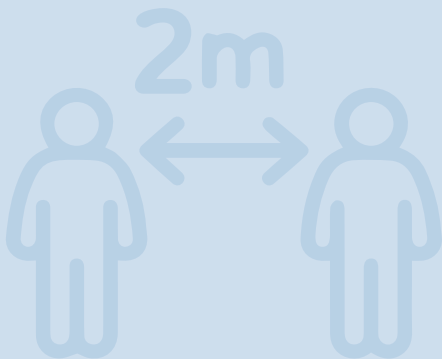
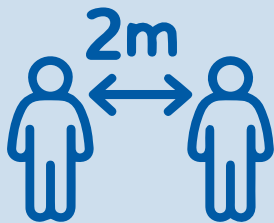

So te mande vaj kaj mungrre majpašune dikhas e simptomurja katar o viruso?

Save si arakhadimašće činadimata thaj sar von ažutin man?

Korona viruso thaj Kovid 19

**Sar akhardol o viruso savo ćerel
e infekcija Kovid 19?**

Akhardol SARS CoVs thaj vov si kotor katar e
korona virusuja, andar godova khate akharasales
korona viruso.

Sar naxhadol o korona viruso?

Korona viruso naxhadol kana crdas priko phurdipe e kavćinore save o nasvalo manuř ćuta priko hasape, ćih vađ phurdipe. Kavćinora e virusosa řaj vorta te crdenpe. Andargodova, te astarasa e řej pe save si o viruso, thaj pala godoja astaras amare vuřta, jakha vađ nakh, vi gajda řaj nasvavos. Nasvalipe savo barjol palaj e infekcija korona viruso akharas Kovid 19

Sar te pindřarav o semno katar o korona viruso?

Viruso anel barri temperatura, dukh ande korr, pićal o nakh. Hasardol e sung thaj guglipe ando muj, haćardol hićinipe, dukh ande vas thaj pungrrre, pharo phurdipe thaj malaksala, varekana vi hlipe thaj muka. Kala simptomurja majbut sikaven kaj o viruso si ando organizmo, numaj naj musaj sa e simptomurja te avel tumen.

řaj me te nasvarav vi mungrrre njamonen thaj amalen?

Te avela tut korona viruso hasimasa, ćihasa, svatosa, beřimasa ande jekh soba majbute dřenenca řaj varikasa andar lende te nasvares. Nasvalipe řaj nakhaves đes vaj duj anglal so ći haćares e simptomurja vaj o sastarno ći mothol kaj ćaće san nasvalo.

So te mande vaj kaj mungre majpašune pindžarav e simptomurja katar o viruso?

Le sama te na pašos tumare pašunenge thaj ču e maska po muj. Majlače si te čus tut ande izolacija ande soba te si tut šaipe pala godova, majbutivar halav e vasta thaj makh o alkoholno gelo pale dezinfekcija. Dža ande majpašuni Kovid ambulanta, kaj e sastarne/nja dikhena čiro sastipe thaj denatu drabaripe savo trubul tut.

Te sim sasto/i, šaj nasvavov katar o Kovid 19?

Šaj. Savorre šaj te zurales nasvavas gadići te šaj vi meras. Manuša save si len barro ratesko ćićidipe, thule si, si le nasvale phurdimaske organurja, guglimasko nasvalipe, si len maligne nasvalimata vaj kasave nasvalimata, šaj te avel len pharo nasvalipe.

Šaj e čavorra te nasvavon katar o Kovid 19?

Šaj. Vi e terne vi saste vi e čavorra- savorre.

So si neve sojurma katar o korona viruso?

Neve sojurma (britansko, delta, lambda sojo) sikaven kaj o viruso paravelpe thaj ćerel sa te aćel dźuvdo. Neve sojurma majloće thaj majsigo nakhavenpe. Godolasa gindilpe kaj o viruso si sa majzarazno. Si vi neve simptomurja sargo dukh ando šero, muka, ćaglippe, hlipe. Andar godova si phares varekana te e „korona” ulavas katar aver virusuja.

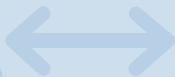

Sar sastarelpe o Kovid 19?

Sastarno/i ramol draba save trubun te len. Trubun te hodinin thaj len so majbut thavdipe. Numa, te buljarelpe o nasvalipe ando majpharo, musaj te dźan ando sastarno ćher po drabaripe. Nasvalo/i ando sastarno ćher lel kiseoniko kozom trubul, infuzija pe leste/ate len sama bućarne ando sastarno ćher.

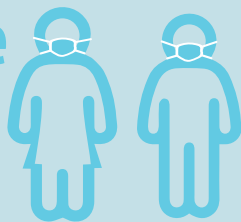
2m

2m

Arakhadimaske činadimata

Sar te inčardivav te na nasvarav man?

Trubus te inčardivas sar si mothodino ande arakhadimaske činadimata thaj te las e vakcina.

Te pačasa ande arakhadimaske činadimata, sostar trubul te las e vakcina?

Sostar numa e vakcina si lači palo organizmosko arakhadipe katar o buljaripe po pharo nasvalipe thaj meripe. Vakcina či arakhel numa tut, numa vi kolen save či troman te len e vakcina.

Save si kodola arakhadimaske činadimata thaj sar von ažutin man?

Arakhadimaski maska priko o nakh thaj muj ačavel te crdas e kavćinora andar o danfo ande savo si o viruso. Te avela tut viruso, kana inđares e maska arakhes e manušen ando ćiro trujalipe gajda kaj ačaves e kavćinora te arisen dži lende.

- ✓ Ču e maska gajda te učares o muj thaj o nakh.
- ✓ Inđar e maska gajda te avel paše pašo muj thaj te na avel baro durjaripe.
- ✓ Džikaj inđares e maska, na astar, majanglal o angluno kotor, ke ande godova kotor šaj ćidenpe e kavćinora e virusosa.
- ✓ Te bikamlimasko astares e maska, musaj te halaves e vasta vađ te čus alkohol pale dezinfekcija.
- ✓ Jekh dromeske maske čude palo inđaripe, a e pohtanenge šaj halaves thaj pale inđares.

Durjarimasa, našipe katar e manušenje ćidimata, sargo kaj si radujale bute manušenca vađ gajda vareso, našesa paj thana kaj si šaipe te avel o viruso thaj kaj šaj nasvavos.

Duripe katar 1 džiko 2 metruja či del šaipe te e kavćinora virusoske arisen de katar o nasvalo džiko sasto manuš.

Kana hasas vađ des ćih, ućar o muj dikhloresa vađ bandarde khujasa. Šajte te san nasvalo/i, gajda arakhesa averen katar o viruso. O dikhlorro ćude ando gunoj thaj halav e vasta.

Putar e feljastre andar godova kaj o užo danfo ciknjarel o đindo katar o viruso pe jekh than.

Majbutivar halav e vasta sapujesa thaj pajesa vađ varesosa so si les alkohol. Vastenge haladimasa mudarelpe o viruso savo si pe vasta. Andar godova le sama te na astares e jakha, nakh thaj muj thaj le sama te na des vas - gajda e virusurja loće thaj sigo nakhadon.

Ašun e informacije saje den e sastarne/nja thaj e institucije ke si but informacije saje naj ćaće, majanglal po interneto. Von šaj daravenamen thaj hohavenamen kaj o viruso naj ćačo. Ći trubus te daras, numa trubul te inćardivas sar trubul, gajda arakhasa amaro sastipe thaj katar amare njamuja.

Vakcina

Kozom si e vakcine tromale?

Sa e vakcine nakhle čačuno dićipe te bišaj aven tromale. Te gindisa kaj si tut nesavi alergija vađ san nasvalo/i katar o korona viruso, de svato e sastarne manušenca te bišaj čuden o bilačo gindo andar e vakcina.

Kana šaj lav e vakcina?

Vakcine šaj len savorre thaj či poćindon. Vakcina šaj lel savorre save kamen te len la, numa naštíl atunčilal kana o sastarno/i dićel kaj si vareso andar soste či trubulas te lelpe e vakcina. Majanglal so les vakcina, majanglal avelatut imuniteto katar o korna viruso.

Kozom e vakcine len ma sama kaj či nasvavov?

Te vi lesa o viruso, e vakcine ažutina tut te e infekcija načol majloće nasvalimasa. Voj del arakhadipe majbarro katar sa jekh činadimata pala saje džanas. Numa, trubul vi majdur te inđaras e maske, halavas e vasta, našas katar e maldaimata. Vakcina naštil te mudarel o viruso, numa šaj amen te araćel katar e phare nasvalimata thaj meripe.

Savi vakcina te lav?

Po than kaj si e vakcina si sastarne manuša saje ažutinatu te losares savi vakcina te les.

Sar thaj kaj te lav e vakcina?

Trubul te džas po than kaj nakhadol e vakcinacija – sastarno ćher vađ aver vakcinalno punkto. Khote ćerelpe harno svato e sastarnenca, denpe fundošće podatkurja andar ćiro statuso thaj sastipe thaj lelpe e vakcina. Kodoja si lungo nekozom minutura. Palaj nekozom kurrke, po termino savo si dino lesa jekhutno sar vi e angluni e dujto vakcina.

Ko trubul angalal e vakcina te del svato e sastarnenca?

Savorra sajen si len gindo palo piro sastipe, gindil kaj si nasvalo, sas les/la Kovid 19, vađmajanglal sas nesavi alergija pe aver vakcina vaj drab.

Trubun e čavorra te len e vakcina?

Konsilimasko mothodipe pašo gindo katar e čavorrengo sastarno/i te len e vakcina e čavorra katar e 12 džikaj 17 brš, thaj godoja vakcina saji čerda o Pfizer-BioNTech, a majanglal e čavorra saje si thule vađ si nesar nasvale, kana trubul te lelpe o gindo katar o čavorrengo sastarno subspecijalisto. Vakcina čavorrengi de katar e 12 džikaj 17 brš nakhadol kana majanglal e deja thaj dada ramon kamlipe lengo, džikaj kaj čavorra de katar 16 džikaj 17 brš kodoja či trubul.

Čaćae si kaj pala e šaj te avel nesavo bilačipe te e maušen na avel čavorra ?

Naj nisavo čaćuno sikadipe savo mothol kaj e vakcina šaj te anel bilačipe kaj murš vađ džuvlja saje kamen te avel len čavorra, vađ te anel nesave pharimata kana si e džuvlji phari.

Šaj len e vakcina džuvlja saje si phare vađ den čučí?

Džuvlja saje si phare pale anglune trin čhon šaj den svato e džuvljenge sastarnesa/njasa te len e vakcina Pfizer BioNTech. Vakcina šaj lelpe vi kana delpe čučí, numa naštil Gam-KOVID-Vakvaccine saji ande kodoja vrjama či trubulas te lelpe.

Save šaj bikamle bilačimata te aven katar e vakcina?

Cikni temperatura vađ dukh kaj si o pusadimasko than, a na butivar dukh ando đí vađ groznica palaj e vakcina. Kodoja naj nasvalipe numa haćaripe savo načel. Te varisave simptomurja trajin majbut katar nekozom đesa trubun te džan kao sastarno/i. Aver simptomurja šaj aven katar nesave aver nasvalimata, a na numa katar e vakcina, vi atunčilal trubul te džan kao sastarno/i.

Trubul te lav e vakcina vi te sastilem katar o Kovid 19?

Motholpe kaj si mišto te len e vakcina vi e manuša sajén sas Kovid 19, andar godova kaj šaj pale nasvavon. Vakcina šaj lel palaj čon đes kana haćarenaspe e simptomurja katar o nasvalipe korona virus.

Šaj averčande te ačadol e pandemija?

Ando them naj averčado šaipe te ačadol e pandemija. Džikaj amare organizumrja či avel arakhade naštisarasa te amalisavas sargo varekana, džas ande sikavne, kaj amala, pe radujala thaj aver.

Kas šaj akharav te sima nesavo pučipe?

Pe sa čire pučimata irilape tuke priko o đindo 19819. Si vi sajto www.covid19.rs pe savo šaj đinaves sa e informacije andar o viruso thaj pandemija.

Sar naćol e vrjama gajda sa majbut manuš kamen te len e vakcina. Majbut katar e 50% sajen si majbut katar e dešuohto brš forutne ande Srbija lija e vakcina palo Kovid 19.

Materijali savo ćidape priko projekto „Ciknjaripe pe majbarri dukh Rromengi, Rromnjengi thaj aver marginalizujime ćidimaten, andino priko pandemija COVID 19 ande 18 forurja” savo nakhavel o Generalno sekretarijato sargo ortako khetanimasko amal katar o Timo palo socijalno ćutipe thaj haradipe po ćorrpe katar e Vlada Repulikaći Srbijaći. Kala therdimata si kotor katar e Njamcicko buljarimasko khetanimasko bućaripe „Inkluzija e rromenđi thaj aver marginalizuime ćidimata ande Srbija” savo nakhavel Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH khetane e Ministeriumosa pale manuřikane thaj minoritane orte thaj themesko dijologo.

Republika Srbija
Ministerstvo za narodne i etničke odnose i društveni dijalog

Republika Srbija
Ministerstvo za narodne i etničke odnose i društveni dijalog

немаćка
сарадња
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

International
giz

TIM
ZA SOCIJALNO UKLJUĆIVANJE I
SMANJENJE SIROMAŠTVA

Ekumenska
Humanitarna
Organizacija